

aan Presidium
opsteller Griffie
datum 20 oktober 2017
bijlage 5
onderwerp Presentatie adviezen vervolg Denktank

In mei 2015 heeft het Presidium de Denktank Inwoner & Raad in het leven geroepen met als doel om initiatieven te ontplooiën op het gebied van de interactie tussen burger en raad.

De Denktank is in de afgelopen 2 jaar regelmatig bijeengekomen en verschillende activiteiten zijn vanuit de Denktank georganiseerd. Bij wijze van evaluatie legt de Denktank de resultaten en adviezen van 2 jaar Denktank Inwoner & Raad aan u voor.

Aanbevelingen uit de Denktank

Als bijlage treft u aan 5 adviezen over verschillende initiatieven die volgens de Denktank kansrijk zijn om een vervolg te geven in de nieuwe raadsperiode. De adviezen worden ter vergadering toegelicht door een aantal leden van de Denktank.

<i>onderwerp</i>	<i>aanbeveling Presidium</i>
1. Burgerjury	Een waardevolle manier om inwoners te laten participeren en beleid te evalueren. Een burgerjury uit Woerden zou uit 50-75 inwoners kunnen bestaan. Belangrijk is om te bepalen met welk doel een burgerjury wordt opgericht en of dit wordt ingericht als (bijsturings-)instrument voor college of voor de raad. Ook kan gekozen worden om met een klein panel te starten, dat heeft echter gevolgen de voor de representativiteit van de jury. Belangrijk aandachtspunt is de benodigde organisatiecapaciteit om deze activiteit goed vorm te geven.
2. Gast van de Raad / Ja, ik wil in de gemeenteraad	Kleinschalige activiteit met veel potentie. Gasten kunnen bij interesse benaderd worden voor andere activiteiten. Advies om Gast van de Raad 3 keer per jaar te organiseren en daarbij meer inzet te plegen op de communicatie. De korte cursus Ja, ik wil in de gemeenteraad kan op 2 momenten worden georganiseerd, in februari én september in het jaar voor de verkiezingen.
3. Geheimtaal-bingo	Het houden van Geheimtaal-bingo is een ludieke manier om ingewikkeld taalgebruik tijdens vergaderingen te signaleren. Geadviseerd wordt dit op een gepaste wijze, waarbij de vergadering niet wordt verstoord, te organiseren en te evalueren (zie voorstel pagina 6).
4. Huiskamer-bijeenkomst	De huiskamerbijeenkomst, waarbij 2 raadsleden in een huiskamersetting in gesprek gaan met een aantal wijkbewoners, is een informele wijze om de raad als geheel onder de aandacht te brengen van inwoners en met name te luisteren naar inwoners. De bijeenkomsten worden niet vanuit de gemeente georganiseerd maar door een burgerlid uit de Denktank.
5. Toekomst van de Denktank	De Denktank heeft als platform een toegevoegde waarde en biedt nieuwe inzichten. Twee belangrijke aandachtspunten zijn de verhouding inwoners/raadsleden en het regelmatig houden van bijeenkomsten (voor een langere periode plannen).

Voorstel

Het Presidium wordt gevraagd om een (principe)uitspraak te doen over de genoemde activiteiten van de Denktank en het geven van een vervolg aan de Denktank in de nieuwe raadsperiode.

Burgerjury

Een burgerjury is een praktische en moderne manier om inwoners meer zeggenschap te geven over de toekomst van de gemeente, kern of wijk. De jury kan ingezet worden voor college en raad om de effectiviteit en beleving van het ingezette beleid te toetsen/waarderen en input te geven voor bijstelling van het beleid. Het gaat daarbij om terugblikken én vooruitkijken. De inwoner krijgt de mogelijkheid om rechtstreeks een reactie te geven op hoe het beleid in de praktijk uitpakt en de gemeente te voorzien van adviezen.

Bezoek burgerjury Rotterdam

In Rotterdam is de burgerjury sinds enkele jaren actief. Inwoners van 18 jaar en ouder worden op een representatieve wijze geloot (goede verdeling naar leeftijd, geslacht, wijk, afkomst etc.) en gevraagd gedurende één raadsperiode 2 avonden per jaar zitting te nemen in een jury.

De bijeenkomsten vinden plaats in de raads- of burgerzaal en per bijeenkomst worden twee thema's behandeld. Per thema leggen de raads- of collegeleden in het kort uit wat de gemeente wil bereiken. Dan worden aan de burgerjuryleden een aantal concrete stellingen voorgelegd, waarop zij via stemkastjes of hun mobiele telefoon kunnen stemmen. De uitslagen van de stemmingen worden gebruikt als input en advies voor het beleid.

Na het stemmen staan er ambtenaren klaar aan tafeltjes om met de burgerleden dieper op te thema's in te gaan. Daarbij hebben de ambtenaren vooral de rol om te luisteren en te verduidelijken. Ook deze inbreng wordt gebruikt als input en toetsing voor het beleid. In de volgende bijeenkomst wordt aan de leden van de burgerjury teruggekoppeld wat met hun inbreng van de vorige keer is gedaan.

Op 11 april 2017 hebben Saskia van Megen, Theo Peters, Reinier Kunst en Arjen Draisma een bijeenkomst van de [burgerjury in Rotterdam](#) bijgewoond. De 150 leden tellende burgerjury ging in gesprek met burgemeester Aboutaleb over 'de WIJ'samenleving' en met wethouder Eerdmans over 'Schone stad'. Ook heeft wethouder Eerdmans deze avond een terugkoppeling gegeven over de acties welke in gang zijn gezet met de input van de afgelopen Burgerjury. Daar werden de onderwerpen 'Citymarketing' en 'Zorg & Welzijn dichtbij' besproken.

De bijeenkomst was erg inspirerend voor de aanwezige inwoners, raads- en collegeleden en ambtenaren. De bijeenkomsten hebben een grote publiciteitswaarde. Ook vinden deelnemers het leuk er over te vertellen aan hun familie, vrienden etc, en zetten ze het op facebook en twitter etc.

Aanbevelingen voor de nieuwe raad

Wij zien de burgerjury als een direct, praktisch en modern middel om de betrokkenheid van de inwoners bij de raad te vergroten. Daarbij gaat het niet om het voeren van abstracte discussies of dialogen over standpunten en meningen, maar om het verkrijgen van input en adviezen op duidelijke beleidsthema's door middel van stemmen op concrete stellingen en korte ronde tafelgesprekken. Voor college en raad kan dit een effectief evaluatiemiddel met de ervaringen over de uitwerking/uitvoering van het beleid uit de praktijk.

Een belangrijke voorwaarde voor het succes van een burgerjury is de (communicatie over de) follow-up van de input uit de bijeenkomsten. Indien de betrokken inwoners niet het gevoel krijgen dat hun input serieus is meegenomen of afgewogen zullen zij een volgende keer minder enthousiast zijn om hun tijd en energie te besteden aan de burgerjury.

De burgerjury in Woerden zou uit 50-75 inwoners kunnen bestaan. Deze zou aan de raad en het college moeten kunnen adviseren. Ook zou je kleinschaliger burgerjurybijeenkomsten kunnen organiseren in de dorpen en kernen of kunnen starten met een kleiner 'panel' dat op een later moment doorgroeit naar een jury.

De burgerjury kan georganiseerd worden vanuit het college (zoals in Rotterdam) maar het is ook mogelijk om dit vanuit de raad te organiseren. Het doel van het instellen van een burgerjury is leidend bij het maken van de keuze. In beide gevallen dient rekening te worden gehouden met de benodigde organisatiecapaciteit.

Korte uitleg Gast van de Raad

Wie zijn de raadsleden en wat doen ze? Hoe verloopt een vergadering? Waarover praat de raad? Tijdens Gast van de Raad krijgen inwoners van Woerden hierin inzicht.

Voorafgaand aan de raadsvergadering worden inwoners door enkele raadsleden en een medewerker van de griffie ontvangen. Tijdens de ontvangst wordt er verteld over het raadswerk. Wat doet de gemeenteraad? Hoe geeft het raadslid invulling aan zijn/haar raadswerk? Daarna wordt ingegaan op de raadsvergadering van die avond. Daarbij wordt verteld hoe de vergadering verloopt en welke onderwerpen op de agenda staan. Natuurlijk is er ook volop de gelegenheid om vragen te stellen. Als de raadsvergadering start om 20:00 uur kan men vanaf de publieke tribune de raadsvergadering bijwonen. Hierbij zijn twee fractieassistenten aanwezig om de vragen tijdens de vergadering te beantwoorden.

Advies

Het is goed als de mogelijkheid blijft bestaan om Gast van de Raad te zijn. Met deze mogelijkheid is de drempel lager om het stadhuis binnen te stappen. Er ontstaat ruimte om uitleg te geven waardoor deelnemers meer betrokken raken bij het politieke proces. Als inwoners vervolgens besluiten, om ook te gaan participeren bij een politieke fractie dan is dat winst. Ook het signaal dat de raad graag gasten wil uitnodigen en met hen in gesprek wil gaan is goed. Vergaderingen zijn openbaar, maar voor veel inwoners niet relevant genoeg om de komen luisteren. Daarom is Gast van de Raad / Ja, ik wil in de Gemeenteraad een goed event waar mensen meer kunnen ervaren en beleven.

Wij stellen voor om Gast van de Raad 3 keer per jaar te organiseren. Om te zorgen voor voldoende deelnemers is het van belang om te zorgen voor voldoende bekendheid van de bijeenkomsten. Als hulpmiddel kunnen uitnodigingskaarten worden gemaakt die worden verspreid onder en eenvoudig gedeeld door de fracties. Daarnaast wordt voorgesteld om dorps- en wijkplatforms en inwoners op een directe wijze uit te nodigen voor de bijeenkomsten.

Voor de cursus Ja, ik wil in de gemeenteraad verdient het aanbeveling om de cursus op 2 momenten, februari en september, in het jaar voorafgaand aan de verkiezingen te houden, zodat geïnteresseerden nog tijdig kunnen instromen bij een politieke partij voordat de kieslijsten worden opgesteld.

Taal en duidelijkheid

Tijdens de bijeenkomst van de Denktank is afgesproken dat de leden zich in groepen gaan bezighouden met verschillende onderwerpen. Marieke, Anton en Jolanda hebben zich aangemeld om de taal van de Raad aan een onderzoek te onderwerpen.

Gebleken is dat de burger op de tribune/raadszaal of thuis bij de radio soms geen idee heeft waarover gesproken wordt tijdens raads- en/of commissievergaderingen. Er worden veel afkortingen gebruikt of woorden die voor het college en raadsleden zeer duidelijk zijn, maar die onbegrijpelijk zijn voor de luisteraar. Wat nu te doen om college- en raadsleden heldere taal te laten spreken? Het antwoord is:

GEHEIMTAAL-BINGO

Dit spel is afgeleid van Bullshitbingo dat is overgewaaid uit Amerika en Engeland, waar werknemers elkaar al sinds het begin van de jaren negentig tijdens vergaderingen afrekenen op het gebruik van *clichétaal*. Deze nieuwe vorm van bingo is bezig aan een onstuitbare opmars in de Nederlandse vergaderzalen, en **nu ook in de Raadszaal in Woerden**.

Het werkt zo: we (2 burgers van Woerden) gaan binnenkort alle nietszeggende woorden, uitdrukkingen of afkortingen die in de raadszaal regelmatig worden gebruikt op een bingoformuliertje zetten (6x6 vakjes) en zij gaan met dit formulier de vergadering in.

Elke keer als zij een geheimtaal-woord horen dat op het lijstje voorkomt, wordt dit aangekruist, en na vijf kruisjes roept deze burger 'bingo'. Een van de belangrijkste voordelen, aldus de spelers: meedoen voorkomt indutten tijdens vergaderingen. Maar vooral zal deze manier helder taalgebruik stimuleren.

Hoe gaan we van start?

1. 2 burgers gaan aan de slag met deze opzet Geheimtaal bingo.
2. Zij bezoeken een commissievergadering en een raadsvergadering ter voorbereiding.
3. De bevindingen worden besproken in de commissie bestaande uit Marieke, Anton en Jolanda.
4. De werkwijze wordt aan de hand van deze bevindingen voorlopig opgesteld
5. Raadsleden worden betrokken en de uitkomsten worden gedeeld.

Eventueel kunnen ook schriftelijke stukken aan de hand van deze methode worden doorgenomen. Maar dat is een volgende stap.

Voorbeeld

Hiernaast: voorbeeld in vergaderingen voor bedrijven. Aan een exemplaar voor de gemeente Woerden wordt momenteel gewerkt.

Eerste ideeën over geheimtaalwoorden:

- Q (in plaats van kwartaal)
- transformatie, transitie (ipv verandering)
- governance (ipv gedragscode of iets dergelijks)
- participatie (ipv meedoen)
- P&C cyclus (planning en controlcyclus)
- Burap (bestuursrapportage)
- Ibor (beheer openbare ruimte)

SYNERGIE	IN DE WEEK LEGGEN	VAN STRATEGISCH BELANG	AAN HET EIND VAN DE DAG	OVERNAME	VERASSINGS- EFFECT
PRAGMATISCH	ONDER AAN DE STREEP	CORE BUSINESS	WE MOETEN DIT EVALUEREN	MET BEIDE VOETEN AAN DE GROND	DEZE LEGGEN WE EVEN IN DE KAST
HER- OVERWEGEN	PLAN VAN AANPAK	BANDBREEDTE	DE CONCURRENTIE ZIT NIET STIL	PRODUCTIE- SCHEMA	DE KLANT STAAT CENTRAAL
EXTRA INSPANNING	BENCHMARK	DE GROTE LIJNEN VOLGEN	TOEGERVOEGDE WAARDE	DOENERS EN DENKERS	EEN STUK KWALITEIT
MACHINEPARK	PROACTIEF, NIET REACTIEF	WIN - WIN SITUATIE	HET BESTAANDE KADER VERLATEN	QUICK EN DIRTY	HET DOEL VERBREIDEN
RESULTAAT- GERICHT	DE WERKNEMERS ERBIJ BETREKKEN	GATEN IN SCHIETEN	UIT DE LENGTE OF DE BREEDTE	KENNIS- MANAGEMENT	HIEROP FOCUSSEN

Bevindingen na een raadsvergadering en een commissievergadering

Denktank Inwoner & Raad 18 september

Geheimtaalbingo als instrument: Arjen en Saskia waren (gematigd) enthousiast. Hugo gaf aan dat het moeilijk zou passen binnen de cultuur van de raad. Anton en Jolanda gaven aan na de bijeenkomsten te evalueren met Marieke en te kijken wat eventueel (wel) mogelijk zou kunnen zijn. Hieronder volgende zaken die opvielen:

Setting

Het blijkt dat de huidige raadszaal een moeilijke plek is om deze tool te gebruiken.

Sfeer

De sfeer in de Raad is voor een buitenstaander 'jij-bakkerig'. Het valt op dat er vaak op de man/vrouw gespeeld wordt in plaats van op het onderwerp.

Moeilijke woorden gehalte

CPO/RIB/SWECO/mandateren/categorisering/majeure afwijking/residuele grondwaarde/Groene buffer/voldoende geëquipeerd

In principe viel het gebruik van moeilijke woorden wel mee. Echter bij gebrek aan inzicht in de stukken is de discussie voor een buitenstaander moeilijk, **bijna niet te volgen**. Sommige fracties formuleren heel helder, andere fracties zijn qua taalgebruik niet te volgen.

Opvolging

De Geheimtaalbingo kan worden veranderd in een evaluatie van bijvoorbeeld Raadsvergaderingen in de komende maanden, 2 inwoners luisteren naar 2 fracties en stellen een rapport op en communiceren dit naar de betreffende fractie met mogelijke complimenten en aanbevelingen.

Er kan gekeken worden naar de volgende onderwerpen:

- Helderheid taalgebruik
- Zinsopbouw
- Moeilijke woorden en eventuele uitleg
- Sfeer
- Uitleg

En alle inwoners kunnen op basis van herhaling van het meeluisteren een *do's* en *don'ts* lijstje op kunnen stellen (anoniem) om met alle raadsleden te delen via het presidium.

Wat is een Huiskamerbijeenkomst?

In 2016 is het idee naar voren gebracht in de Denktank Inwoner & Raad om inwoners en raadsleden elkaar te laten ontmoeten in een informele setting (een huiskamer van een inwoner) en in deze huiskamer onderwerpen te bespreken die de burgers in hun wijk of kern naar voren brengen.

In 2016 is er 2 x een huiskamerbijeenkomst georganiseerd in Woerden (Schilderskwartier) en in Harmelen. De reacties van de inwoners en de raadsleden waren unaniem positief. Men vond het interessant en zinvol. Besloten is om afwisselend in een wijk in Woerden en de kernen een huiskamerbijeenkomst te organiseren. Bij elke bijeenkomst wordt eveneens iemand specifiek uitgenodigd bij wie de volgende huiskamerbijeenkomst zal plaatsvinden.

In het komend jaar 2017/2018 wil de commissie verder met dit concept om zo meer gevoel en begrip te hebben voor elkaar te krijgen.

De bijeenkomsten worden georganiseerd door een lid uit de Denktank. Bij de bijeenkomsten zijn twee raadsleden (of fractieassistenten) aanwezig, bij voorkeur uit de gekozen wijk.

Plan de campagne

Najaar 2017

wijk	Molenvliet
thema	veiligheid in de ruimste zin des woords
maand	oktober/begin november
deelnemers	inwoners die wonen in de wijk Molenvliet en die feeling hebben met dit onderwerp
acties	huiskamer regelen datum plannen: rekening houden met agenda raadsleden bewoners benaderen raadsleden benaderen onderwerp voorbereiden

Voorjaar 2018

Nadenken over een volgend onderwerp in de kern Kamerik:
<ul style="list-style-type: none">
• navragen bij de inwoners aan welke onderwerp zij denken
• huiskamer regelen
• datum plannen: rekening houden met agenda raadsleden
• bewoners benaderen
• raadsleden
• onderwerp voorbereiden

'Als de samenleving verandert, moet je niet domweg vasthouden aan wat je gewend was'
- Desiderius Erasmus -

Aanleiding

In mei 2015 is naar aanleiding van de wens van de raad om initiatieven te ontplooiën op het gebied van interactie tussen burger en raad een Denktank Inwoners en Raad in te leven geroepen. Deze Denktank werd ingesteld om, in eerste instantie, met een kleine groep raad- en commissieleden de onderwerpen *Raadsschouw* (bezoek aan wijk of kern), *Informatiebijeenkomst door de burger* en *Gast van de Raad* te verkennen en eind 2015 een [rapport](#) op te leveren met uitkomsten van de verkenningen. Deze groep, met een wisselende samenstelling, is al snel na oprichting uitgebreid met vijf enthousiaste inwoners.

Learning-by-doing

De Denktank is in de periode september 2015 tot september 2017 negen keer bijeengekomen. Daarnaast is een afvaardiging op bezoek geweest bij een bijeenkomst van de Rotterdamse Burgerjury. Om het gewenste informele gesprek tussen inwoners en raadsleden te bevorderen is gekozen om de Denktank-bijeenkomsten op een locatie buiten het Stadhuis te houden (midden in de samenleving).

De leden van Denktank zijn van mening dat ook in de nieuwe raadsperiode een Denktank van toegevoegde waarde kan zijn. De Denktank biedt o.a. een platform voor:

- het informele gesprek tussen raadsleden met elkaar en met inwoners over de interactie tussen gemeente en inwoners
- het delen, starten en evalueren van initiatieven voor pilots/experimenten met betrekking tot onder andere burgerparticipatie
- het gesprek over kansen voor verbetering van de zichtbaarheid/toegankelijkheid van de raad
- de raad om inwoners te interesseren voor de gemeentepolitiek
- inwoners om meer te weten te komen over de gemeente en de lokale politiek

Aanbevelingen voor de nieuwe raad

1. **Vooral doorgaan!** De wisselwerking tussen inwoners en de raad op een informele wijze is inspirerend, nuttig en bovendien leuk!
2. Er dient een goede balans te zijn tussen het aantal burgerleden en raads- en commissieleden. Voldoende 'body' van de Denktank heeft als voordeel dat er ook voldoende bemensing is voor de uitvoering en organisatie van de activiteiten van(uit) de Denktank.
3. Het aantrekken van voldoende burgerleden vraagt naast communicatie vanuit de griffie ook het aanspreken van de netwerken van en door de fracties/partijen. Daarnaast kunnen de deelnemers aan *Gast van de Raad* actief worden uitgenodigd voor de Denktank.
4. Om de voortgang van de activiteiten en het enthousiasme van de Denktank te behouden dienen de bijeenkomsten van de Denktank (eens in de twee maanden) over een langere periode ingepland te worden. Gebleken is dat incidentele bijzondere (ad hoc) raadsbijeenkomsten de voortgang van de Denktank in gevaar brengen.
5. Succesvolle activiteiten die voortkomen uit de Denktank mogen niet afhankelijk zijn van de doorgang van de bijeenkomsten van de Denktank. Denk daarom na over de borging van ingezette activiteiten vanuit de Denktank.
6. Houd de bijeenkomsten op een locatie buiten het Stadhuis. Dit is iedere keer van positieve invloed geweest op het karakter van het gesprek. Hierbij is het wel van belang is om een ruimte te gebruiken die enigszins is afgesloten zodat deelnemers elkaar goed kunnen verstaan.
7. Suggestie voor het gesprek in de Denktank: de veranderende samenleving, de kracht van onze lokale democratie en gevolgen voor beleidsvorming en besluitvorming. De Denktank biedt de kans om deze onderwerpen op een informele manier met betrokken inwoners zelf te bespreken. Met name de gevolgen van beleids- en besluitvorming voor enerzijds de groep inwoners die die daarbij expliciet betrokken wil worden versus de inwoners die steunen en vertrouwen op de gemeente als beleidsmakers en -bepalers is voor raadsleden van waarde voor de beeldvorming over een bepaald onderwerp. Bovendien draagt dat bij aan de lokale democratie: voelen inwoners zich gehoord en betrokken? Spreken ze zich uit en valt er wat te kiezen?